

خانمىك (۱۳) ساله دوكانىك به رپوه دهيات

ليره كار دهكهم و چهندين ستايلى جلى كوردىم
داناوه و بهردهوام خانمانى كورد سهردانم
دهكهن و كراسهكانم دهپوشن، بويه شانازى
به كارهكهم دهكهم، سهبارت به
جلى كوردى له مانگى
نهورؤز ژمارديهكى زؤر
له كچان داواى جلى
كوردى دهكهن.

زؤرن لهو خانمه دهست
رهنگينانهى كه كارى جوانى
كوردهوارى نهنجام دهدهن و وهك
ئافرهتيكى بويز كارى شايسته
و جوان خزمهتى رهسهنايهتى
كورد دهكهن و شانبهشاني
پساوان كارى خۇيان رادهپهريتن،
خاتوو (كهبيره)، شهو ئافرهتهيه

نزىكهى (۱۳) ساله خاوهن دوكانىكى
به رگدرووى خۇيهتى و رؤژانه لهو
شويتنهيدا چهندين كراس و جلى
كوردى و بيانى دهديريت، له سالى
۱۹۹۱ وه كارى به رگدروو دهكات، وهكو
خوى پيوتين: زياتر جلى كوردى دروست
دهكهم و ههر يهكesh به پيى خواستى
خوى داوا دهكات، بهلام پارتركارى له شيوه
كوردهواريهكهى دهكهم، چهندين هونهرمهاندانى
كچ سهردانم دهكهن و كراسهكانيان كارى دهستى
منن، لهوانه (نازدار و نارين)ى گؤرانبييز،
سالى رابردوو نمايشيكي جلم كردهوه و هيوادارم
ئهمساليش دووبارهى بكهمهوه، ئيستاش تهنيا

۷۴

ژماره (۱۱۴) ■ ۲۰۱۱/۱۸۷

ره نكاره تىك

ئىكسواره خنجىلانكان بؤ خانمانى بچووك

به ئىكسسوارهكان رازاوه بن، دهبيى ئىكسسوارهكانى
كيزؤلشه و خانمانى بچووك وهكو خۇيان خنجىلانته
و ناسك بن، شهمش له ريگهى ههلبژاردنى ئىكسسواره
ناسكهكان بؤ ههرهكه له خانمه بچووكهكان، دهكرئ
ئىكسسوارى مندالان گوزارشت له بچووكى و مندالى
بكهن، وهك ويتهى گول و يان بازنكيكى تاييهت و كراوه بي
له دهستيان يان له مليون بي.

ئىكسسوارهكان بؤ ههموانه، شهمه يهكيكه له
وتهكانى مؤده و فاشيؤن، بويه دهبيى گشت
خانمان بير له كارى ئىكسسوارهكان بكهنهوه
و كارى لهسهردا بكهن، ليهدا نايى خانمانى
بچووك فهرامؤش بكرئتن، چونكه شهوانيش
پئويستيان به ئىكسسوارهكان دهبيى و، وهك
لاساىي كردهوهپهكى گهورهكان، دهبيى شهوانيش

ناسكى كالاوهكان جوانتورت دهكەن

جوانى كالاوهكان رازاوه و ناسكت دهكەن، لىزەدا دەبىى جوانسى كالاو لەو وەرزەى سەرما بە فىرپۆ نەدەن، كالاوهكان چەندىن سوودىان ھەيە جگە لە جوانى شىوہ و مۆدەبەكى كراوہبە كە لە گەل جەلەكان گونجاندىن دروست دەكات، بە تايەت لە كاتى باران يان ئەو رۆژانەى سارد دەبى، لە رىگەى پۆششىن كالاوهكان، خانمان دوور دەبن لە سەرما و باران، لە گەل ئەو شەدا جوانىبەكى كراوہ و ناسك دەبەخشى، لە رىگەى جوانى كالاوهكانەوہ، دەتوانىن سوود وەرېگىن لە گونجاندىن رەنگى جەلەكان لە گەل رەنگى كالاوهكان، بۆيە ھەر كالاوئەك دەبى رەنگىكى تايەت بى و لە تىزىكەوہ جوانىبەكى گران بەھا دەرىخات، وەك لە مۆدە و جوانكارىبەكان كارى بۆ دەكرى.

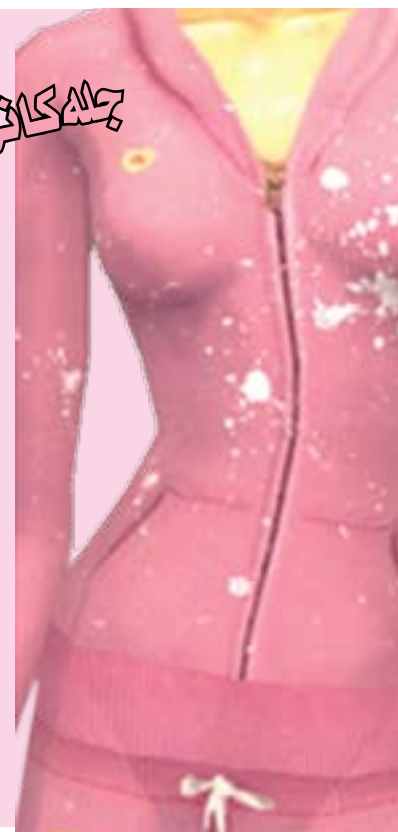
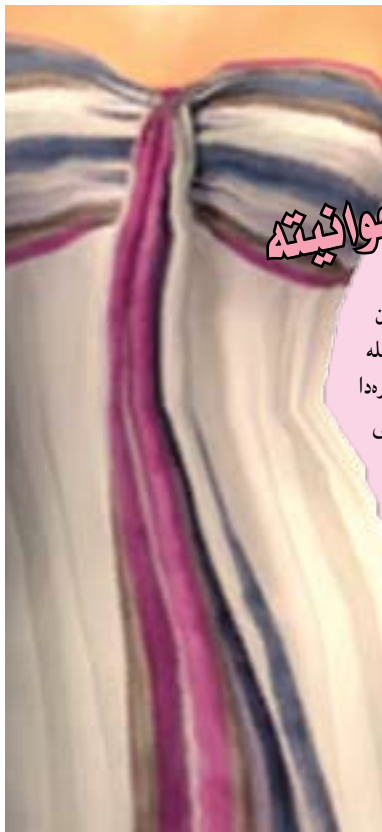
جوانى ملوانكەھى مۆرى و مەرچان پىر خانمانى كورد

كەرەستە كوردەوارىبەكان بە جوانترىن شىواز دىمەنىكى شايستە و رازاوه دەبەخشى، ئەمەش وادەكات خانمانى كورد لەم لايەنە وەرېگىن و وەك كەرەستەبەكى جوان كارى لە گەلدا بکەن، لىزەدا دەمانەوئى باسى مۆرى و مەرچان بکەين، كە دوو ئىكسسوارى جوان و خنجىلانەن، مەرچان كەرەستەبەكى فۆلكلۆرە ملوانكەھى لىوہ دروست دەكرى، زياتر رەنگى مەرچان پرتەقالى و سوورە، مەرچان لە گەل

جەلەكانى مائەوہ درەوشاوەى جوانىبە

جلى خانمان ھەرچەندە رازاوه و ناسك بى، بىگومان زياترى پىويستە، لە رىگەى دەستنىشانكردى جەلە ناسكەكان دەتوانىن جوانىبەكى رەھا داين بکەين، لىزەدا گرنكى و پىويستى بە بايەخدان دەبى و شىباوى جوانى و رازاوبەسى دەبى، بە تايەت ئەو جلائەى لە مائەوہ يان بۆ ژوورەوہ دەپۆشرىن. ئەو جلائەى بۆ مائەوہ يان لە ژىرەوہ دەپۆشرىن، دەبى ئەو جلائە بە سەرنجراكىشى و جوانى دەرىكەوئى، شىباوى جوانىبەكى كراوہ بى، لىزەدا رەنگەكان كارىگەريان دەبى و تايەتمەندى خۆيان دەردەخەن، جەلەكانى مائەوہ دەبن بە دوو بەش، بۆ كاتى سەرما بۆدى و تيشىرت دەپۆشرىن، بۆ كاتى دىكەش كراسى كراوہ، وئەنەكان زياتر زانىارىتان پىدەبەخشى.

جەمەدانی ھېمایدەكە بۆ جوانی و رەسەنایەتی كوردەواری

جەكوردییەكان دیمەنێکی جوان و سەرنجراکشیان ھەبە، تەنانت دەبنە جلیك كە ھېماید كورد نیشان بۆدەن و لە گەل جوانییەکی كراوە گەشمان دەكەنەو، لێرەدا دەمەوێ باسی پۆشاكێك بكەم كە پیاوانی كورد لە سەری دەكەن، لەم دوو سالی رابردووش كچانیش لە ملی خۆیان دەكرد، ئەویش (جامانە)یە، كە لە ھەولێر بە (جەمەدانی) دەناسرێ.

لەلای خاوەن دوكانێکی جامانی فرۆش چەند پرسسیاریكەم كرد و ئەویش پێتوت: ئەو جامانییانە ئیستا بە دەست دروست دەكۆرێ، لەناو كوردستان و بە دەستی پیاوان و ئافرەتانی كورد دروست دەكۆرێ، چەندین جۆری ھەبە لەوانە: (ھەورامی - ھەولێری - بارزانی یان بادینی - فەقیانی).

بالای مندالیك لە دایکی بەرزترە

مرۆف ھەبەرەكە شۆبەھەکی جیاوازی ھەبە، تەنانتە لە ھەندێك حالەتی تاییبەتدا لە یەكتر دەچن، بەلام ھەندێكجار كارەكان پێچەوانەیی سروشت دەبن و لەبەرچاوی ئیمەو دەبیتە حالەتیکی سەیر، قەت بینبوتانە كە مندالیك بێج، مندالەكە لە دایكەكە گەورەتر بێج بە شۆبە و قەبارەو! بێگومان ئەمە قسەھەکی سەیرە و كەچی راستەقینە، (ئەماندا) ئەو ئافرەتە تەمەن (۲۵) سالیە، كە شۆبەھەکی بچووكی ھەبە و دواي ئەو دەچیتە ژبانی ھاوسەرگیری، دواتر سەكی دەبێ و مندالیكی دەبێ، ئەو سەیر بێج، مندالەكە ئەوئەندە دایكی گەورە، ئەمەش وادەكات كە دایكەكە زەحمەت بكیشی لە كاتی بەخۆكوردنی مندالەكە، وەكو دەبینن مندالەكە ئەوئەندە دایكەكە.

جلوبەرگ نامینی!

← كاتیك مرۆف دەبەوێ جلیك بكۆرێ، دەبێ خۆی ماندوو بكات یان بچیتە بازار و بگەرێ لە دواي ئەو جلی بە دلێبەتی یان لە گەل جەستەیی دەگونجێ، كەچی وادیارە بیروكەكان لە بەرژوئەندی خەلكە و بۆ ئەوێ كارەكانیان ئاسان بكرێن، یەكێك لەو بیروكەنە بریتیە لە دروستكردنی جلیكان راستەوخۆ بە ئامیركی تاییبەت كە لەسەر جەستە دەدرێ و دەبیتە جل، ئەمەش دوو سوودی ھەبە، یەكێكیان جلیكی ئامادەكراوت پێدەدا، ئەوێ دیکەش پێوانەیی جەستە دیاری دەكات، ئەو بیروكەھە لەلایەن (دكتور مانیل تۆرۆز) لە ولاتی ھەنگاریا دۆزراوەتەو، رەنگە لە داھاتوودا جلیكان بەدلی خۆت بێج و لە مائەو دەروستی بكەیت.

جوانى گولەكانى كوردستان

جوانترين شت له سروشتدا گولە، هەر گولێك جوانییهكى تایبەتى خۆى هەیه، بۆنێكى خۆش و رەنگێكى ناسك لهخۆ دهگرێ، سرووشتى كوردستانیش به گول دهوله‌مه‌نده، كه له سه‌رتاپای دهشت و شاه‌ه‌كانى كوردستان، چەندین جۆره گول دەرده‌كه‌ون و هەریه‌كه‌ش جوانییه‌كى كراوه بۆ سرووشتى كوردستان ده‌به‌خشن، له‌وانه :گولە (هیرۆ - نیرگز- به‌یپوون- وه‌نه‌وشه- شه‌ویۆ-ده‌مه‌شیر- لاولاو- گولە‌باخ)، هەر یه‌كه له‌م گولانه ده‌بنه هیمای جوانییه‌ك، جگه له‌وه‌ش كورانی كوردستان، كچان به گول له‌یه‌كتر ده‌چوین و بۆیه ده‌كرێ بلیین كوردستان به گولە‌كانه‌وه جوان، با هه‌موومان سرووشتى كوردستانمان خۆشبووی و، وه‌ك مالى خۆمان سه‌یری بكه‌ین.

جله‌كه‌ت له خوله‌كێدا بگۆره

كاره سه‌یره‌كان به‌ چەندین رینگه‌ى جوان و سه‌مه‌ره تێپه‌ر ده‌بن، ئەمەش تەنیا بیره‌كه‌كانه و ده‌كرێنه واری جیه‌جیه‌كردنه‌وه، زیاتر له پۆشینی جلوه‌رگ خانمان ماندوو ده‌بن كاتیك ده‌یان‌ه‌وێ جله‌كانیان بگۆرن، ئەمەش به‌هۆی سرووشتی ئافه‌رت كه‌ هه‌ز به گۆرانی جله‌كان ده‌كات له ماوه‌ی چەند كاتژمێرێكى كه‌م، بۆیه بیره‌كه‌كان چاره‌سه‌ریان بۆ نه‌و لایه‌نه‌ ده‌ژیه‌ته‌وه، وه‌كو له‌و وێنه‌یه‌ ده‌بینن، كه ده‌توانی جله‌كه‌ت له ماوه‌ی چەند خوله‌كێك بگۆری بۆ جلیكسی دیکه، واته‌ ئەگه‌ر خانمێك كراسێكى درێژی له‌به‌ر به‌، ده‌توانی پارچه‌یه‌كى دیکه‌ی كراسه‌كه‌ی لێبكات‌ه‌وه و به‌مه‌ش ده‌بیت‌ه‌ مۆده‌یه‌كى دیکه، بیره‌كه‌ی نه‌و كراسه‌ له‌ داها‌توودا زیاتر ده‌بێ و ئەمەش بۆ زیاتر ئاسانكاری كاری جلوه‌رگ پۆشین یان گۆرینی جلك.

سىۋى دوو رەنگ!

يىگومان رەنگەكانى سىۋى دەزانىن چۈنە، زياتر لە سوور و زەرد و سەوزى كال دەردەكەوي، كەچى واديارە ئەو سىۋە دىەوي خۇى جياواز بىكات و بىتتە سىۋىكى تايىبەت، لە ولاتى سويسرا خاۋەن باخچەيدە ئەو سىۋەى بىنيو كە پىكھاتوۋە لە دوو رەنگ، لايەكى سوورە و ئەۋەى دىكەش سەوز، ئەو سىۋە راستەقىنەيە و مەلئىن بۇيە كراۋە، چۈنكە كارى شوۋشتى بۇ كراۋە بۇ تاقىكردەنە.

كاۋر ۲۱/۴ - ۱۹/۴

دەتەۋىت دەستكەۋىتى زياتر بەدەست بىتتە بە بەراۋرد كىرەن لە گەل سالى رابىردو، ھەندىك گىرەت دىنە سەر رىنگى خەۋنەكانت، بەلام بەھۇى خۇراگرى و تواناكانت چارەسەرى پىۋىستىيان بۇ دەۋزىتەۋە.

گا ۲۰/۵ - ۲۰/۵

چەند ھەۋاللىكى گىرەنگ و خۇشت پىدەكات، مەرج نىبە ھەر لە ئىستەۋە چارەۋانلىيان بىت، بەلام كە كاتى خۇى ھات ئەۋكات ھەست بە دلخۇشپىيەكى زۇر دەكەيت و سەرەتايەكى تاراددەيكە نوي دەست پىدەكات.

دوۋانە ۲۱/۵ - ۲۰/۶

ئەو كەسەى ھەۋلى لەبىركردنى دەدەيت و پىتۋايە ناتۋانىسى لەبىرى بىكەيت، ھەۋل بىدە كارەنەۋەى كەسى بەرامبەر بزاني و نايە ئەۋىش دەبەۋىت لەبىرىت بىكات، ئەو كاتە بۇت روون دەبىتەۋە كە نايە وا باشتە لەبىرى بىكەى يان نا.

قۇرۇن ۲۱/۶ - ۲۲/۷

لەۋانەيە ئەم ماۋىيە پىۋەندى نىۋان خۇت و كەسى بەرامبەر زۇر بەھىز نەبىت، بەلام بە تىبەپوۋنى كات زياتر يەكتران خۇشەۋىت و ئەمەش دەبىتە ھۇى ئەۋەى پىۋەندى نىۋانستان داۋى ماۋىيەك زۇر بەھىز بىت.

شېر ۲۲/۸ - ۲۲/۸

ئەگەر كەسەك ھەبە زۇر بىرى لىدەكەبىتەۋە و خۇشت دەۋىت و پىت نەۋتوۋە، ئەو چۇن بزانت كە خۇشت دەۋىت، ھەستى خۇتى پى بلىغ ئەگەر پىتۋايە ناتۋانىست بە خۇت پى بلىسى داۋى يارمەتى لە ھاورپىيەكت بىكە.

گۈنەگەنم ۲۲/۸ - ۲۲/۹

لەۋانەيە لەۋەۋى داھاتوۋدا يەكىن لە خەۋنەكانت بىتتە راستى كە ماۋىيەكى زۇرە چارەۋانى دەكەى، لەھەمان كات دا پىششىبىنى دەكرىت ناسوددىيى و سەرکەۋتن بىتتە ناۋنىشانى ماۋى داھاتوۋ.

يارى پىت رىزكرەن

ھەۋلەبە ئەو پىتەنەى ناۋ بازەنەكان رىكەبەى بۇ ئەۋەى گۈندىكى سەر بە شارۋچەكى

دىانا لە سۇران بۇ دەرچە - ن ل س ى م ا

ۋەلامى ژمارەى پىشۋو (پىرس)

برنادشۇ (گەۋرە نوۋسەرى ئىبرلەندى) دەلى: نۇكتە پىچوكتىن بەشى ئەدەبە!

-كارباىرەكى كەمدىرامەت قاچى دەشكىت. دەچىت بو لاي دىكتۇر و ئەۋىش پى دەلىت: دەبىت قاچت لە گەچ بىگرم، ئەمەش سەد ھەزار دىنارى تى دەچىت. كارباش دەلىت: ئەى ناكىرەت بە پەنجا ھەزار دىنار بۇم لە قور بىگرىت؟

***

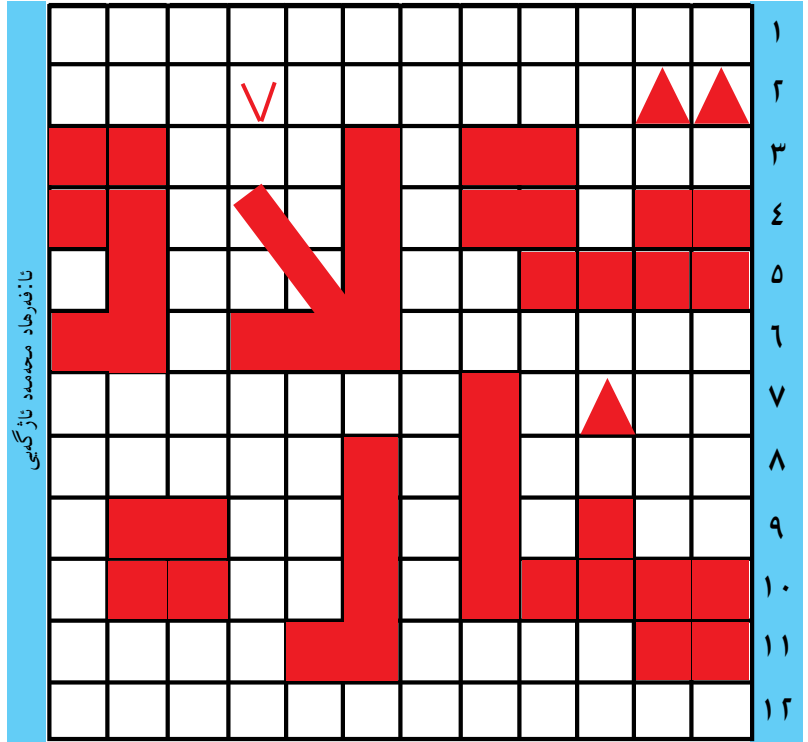
- كورپىك باسى نازايەتى خۇى بۇ كچىك دەكات و دەلىت. دەتۋانم بە يەك دەست ۲۰ ئۇتۋىمىل رابىگرم. كچەكەش دەلى: بۇ تۇ رامبۇىت؟ كورە: نەخىر، مەرور

جياۋازى ۋەتە!

بۇ زانىنى ناستى زىرەكى مېشك لەۋەۋى (۲) خولەكدا (۷) جياۋازى لەم دوو ۋەنەيە بدۇزەۋە

۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ستوونى:

- ۱- ھەولير پيى بەناوبانگە (پ).
- ۲- گيانلەبەرىكە.
- ۳- لانە (ت) - تين (پ).
- ۴- دارىكە - شارىكى كوردستانە - نيوى وازى.
- ۵- پيش نەخۇشى (پ) - ژمارەيەكە - تير (پ).
- ۶- ياريزانپىكى شارى ھەوليرە (پ).
- ۷- ئيمە.
- ۸- وەكويەك - مەرگ و كارەسات (پ).
- ۹- جۇرە فرۆكەيەكى جەنگىيە (پ).
- ۱۰- شارى يارى لە ھەولير - نيوى بە فر.
- ۱۱- پرس (پ) - وەكويەك - گيژ.
- ۱۲- قەربالغ - ھەولير بەزاندى.

ئاسۇبى:

- ۱- مەزارگەيەكە لە ھەولير.
- ۲- كىتبخانەى گشتى ھەولير (پ) - مۆم (پ).
- ۳- شارىكى كوردستانە - ميوەيكە.
- ۴- .....
- ۵- تەزىو - دارىكە.
- ۶- شارۆچكەيەكى سەربە ھەوليرە (پ).
- ۷- بۆ - تەيراو (ت).
- ۸- دەنگى شير (پ) - جۇرە تەلە فزىيۇئىكە.
- ۹- دوو پىتى قورگ - وەكويەك.
- ۱۰- وەكويەك.
- ۱۱- پايتەختى ولاتىكى ئەوروپىيە - ولاتىكى ئەمەرىكە (پ).
- ۱۲- گۇرانىيىزىكى كوردە.

تەرازو ۹/۲۲ - ۱۰/۲۲

كات زۇر درىنگە و ھەول بەدە ئەو نەپئەيى ماويەكى زۇرە بەنىازى بە كەسى بەرامبەر پلى، قسەى بۇ بكە مافى خۇيەتى ئەويش ئەم شتە پزائىت. بارى دارايىت لە رۇژانى داھاتوو باشتر دەيىت.

دووپشك ۱۱/۲۱ - ۱۰/۲۲

ناكرىت بەم شىويە نازارى ھەستى كەسى بەرامبەر بەدەيت، كەسىك لەر ابردوو زۇر تۇى خۇشددويست و ھاويرى نزيكى يەكتر بوون، بەلام ئىستا ئەوت لەبەر كىردوو، پىگە مەدە گىرقتىكى بچوك كار بكاتە سەر پىئەندىت لە گەل ھەر كەسىك.

كەوان ۱۱/۲۲ - ۱۲/۲۱

بەو شىويە سەيرى داھاتوت مەكە و پەشپىن مەبە، لەداھاتويەكى نزيكدا ھەولپكى خۇشت پىندەگات و بۇت روون دەيىتەدە دەكرىت زۇر دەستكەوتى گىرگى بە دەست بەيىنىت، پىئوستە گەشپىن بيت.

گىسك ۱۲/۲۲ - ۱/۱۹

لە زۇرىەى بوارەكاندا ھەست بە ناسوودىيى و بەختەدەرى دەكەى، پىئوستە زياتر ھەولپ بەھيزكردىنى پىئەندە كۆمەلەتەيەكان بەدەيت، لەبەر ئەوئى ھەندىك لە ھاوپىكانت پىئانوايە ئەوانت لەبەر كىردوو.

گۆزە ۱/۲۰ - ۲/۱۸

بەخت دەيىتە ھاوپىت، بۇيە ئەوئى پىئابوو زۇر سەختە رەنگە بەماويەكى كەم بىيىتە خاۋەنى، تەنيا پىئوستە لەسەر كەسانى خاۋەنى ئەم بورجە زۇر ئاگادارى وردەكايەكان بىن و متمانە بە ھەموو كەسىك نەكەن.

نەھەنگ ۲/۱۹ - ۲/۲۰

پىشپىنى دەكرىت وەلامى ئەو پرسىيارەت دەست بكەوت كە ماويەكى زۇرە چاۋەرۋانى دەكەى، ئىستا پىئەندى نىوان خۇت و خۇشەويستەكەت وەك جاران نىيە، بەھسۇ يارمەتى ھاوپىيەكت پىئەندىيەكە ناسايى دەيىتەدە.

* وەلامى ژمارەى پىشور و شەى (سامبا) بوو

پىشور و شەى

بۇ زانىنى ئاستى زىرەكەيت، ھەولبەدە ئەنجامى ئەم شىۋە شىكارە بدۆزىتەدە..

ئەم خانەنەنە بە پىت پىر بكەرەدە كە لە كۇتايى ناۋىكت بۇ دەرەدەچىت بتوانە لە مارەى (۵) خولەكدا نارەكە بدۆزىتەدە، ئەمەش وەك سوود وەرگرتن لەم ئاسانكارىانەى خوارەدە :

ئاسانكارى

- پىتى خانەكانى (۳+۲+۱) كۆ بكەيتەدە بە ماناى (پىچەوانەى رۇژ)
- پىتى خانەكانى (۵+۴) كۆ بكەيتەدە بە ماناى (ھىماى پرسە، بۇ لىكۇلئەنەدە بەكاردى)
- پىتى خانەكانى (۱+۵+۴) كۆ بكەيتەدە بە ماناى (سەرۋىكى پىشورى ولايەتە يەكگرتووەكانى ئەمەرىكا)
- پىتى خانەكانى (۳+۱) كۆ بكەيتەدە بە ماناى (ناۋىكى دىكەى مىرد كردن)

